

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu: **JUDr. L. K., Ď.**, správca konkurznej podstaty úpadcu H., spol. s r. o. v konkurze, J., IČO: X., proti žalovanej: **Ing. M. G., P.**, zastúpená JUDr. R. D., advokátom, M., o zaplatenie 24 231,56 Eur, na odvolanie žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 81 Cb 155/1997-275 z 1. júna 2010, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 81 Cb 155/1997-275 z 1. júna 2010 **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd napadnutým rozsudkom uložil povinnosť žalovanej zaplatiť žalobcovi 24 231,56 Eur s 19,5% úrokom z omeškania od 23. 11. 1995 až do zaplatenia a trovy konania vo výške 969,26 Eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

Z odôvodnenia rozhodnutia vyplýva, že uznesením Krajského súdu v Bratislave z 27. 03. 1997 č. k. 38K 177/96-92 bol vyhlásený konkurz na majetok dlžníka H., spol. s r. o. Žalovaná, spoločníčka žalobcu, dňa 22. 11. 1995 vybrala z účtu úpadcu čiastku 730 000,-- Sk v hotovosti. Na tento účet v peňažnom ústave mala žalovaná podpisové právo. Napriek výzvam žalobcu uvedenú čiastku žalovaná nevrátila a tvrdila, že v spoločnosti boli rozpory medzi ostatnými spoločníkmi a žalovanou ohľadne vedenia spoločnosti a zo spoločnosti mala žalovaná úmysel odísť, s čím však ostatní spoločníci nesúhlasili. Táto skutočnosť je zistená zo záznamu z valného zhromaždenia úpadcu zo dňa 06. 10. 1995.

Z výpovede konateľa žalobcu súd zistil, že žalovaná spoločnosť – žalobcovi požičala určitú finančnú čiastku, ktorá bola vedená v účtovníctve ako pôžička spoločnosti, avšak nikdy nedal súhlas na to, aby si uvedenú čiastku žalovaná vybrala.

Z dohody o finančnom podiele spoločnosti H., spol. s r.o. B. – žalobca, ktorú podpísali pred notárom dňa 14. 12. 1993 Ing. M. G., RNDr. A. G. a S. J., Ing. J. G. vyplýva, že Ing. M. G. – žalovaná vloží do spoločnosti hotovosť 330 000,- Sk, z toho 65 000,- Sk je vklad do základného majetku spoločnosti a 65 000,- Sk je odkúpenie podielu na doterajšom obchodnom majetku spoločnosti od Ing. J. G.. Ďalej na poskytnutie kontokorentného úveru pre spoločnosť bude ručiť v banke finančnými prostriedkami v čistej výške 263 000,- Sk (bez 20% zníženia) a zároveň odovzdáva spoločnosti právo na užívanie prenajatých nebytových priestorov na P., ktoré bude spoločnosť využívať v zmysle zmluvy o nájme. Vklad v hotovosti a ručenie v banke zloží do 30. 01. 1994. Z týchto prostriedkov v celkovej výške (330 000,- Sk a 263 000,- Sk) 593 000,- Sk sa trvalo zablokuje v spoločnosti 130 000,- Sk a ostatné prostriedky v celkovej výške 463 000,- Sk budú zbavené záväzku byť poskytnuté spoločnosti iba po vzájomnej dohode spoločníkov rozhodnutím valného zhromaždenia spoločnosti.

Súd skonštatoval, že úpadca je spoločnosťou s ručením obmedzením, teda kapitálovou spoločnosťou, pretože základnou povinnosťou spoločníka nie je osobná účasť na podnikaní, ale povinnosť vnieť určitý kapitál. Najvyšším orgánom spoločnosti je valné zhromaždenie, ktorého oprávnenia a povinnosti sú upravené tak, že rozhoduje o činnosti spoločnosti o jej zmenách v spoločenskej zmluve a o celom živote spoločnosti vymedzenej v stanovách spoločnosti.

Žalovaná nemohla postupovať spôsobom, ako tvrdila, že si vybrala svoj vklad, totiž bez súhlasu valného zhromaždenia nemôže vybrať žalovaná svoje finančné prostriedky vložené do spoločnosti alebo pôžičku, ktorú poskytla spoločnosti. Bolo potrebné, aby postupovala v zmysle § 148 Obch. zákonníka, a to zrušením účasti spoločníka v spoločnosti, alebo podľa § 149 Obch. zákonníka vylúčením spoločníka, alebo spôsobom, že dôjde k uzavretiu zmluvy o prevode obchodného podielu. Žalovaná takýmto spôsobom nepostupovala.

Následne žalovaná tvrdila, že spoločnosti poskytla pôžičku a na realizovanie výberu finančných prostriedkov dostala súhlas konateľa spoločnosti. Tvrdenie Ing. J. G., že si žalovaná môže vybrať peniaze, však v priebehu pojednávania poprel konateľ spoločnosti a z dokladov, ktoré boli založené do spisu, vyplýva, že sa spoločnosť domáhala vrátenia finančných prostriedkov, ktoré vybrala žalovaná. Žalovaná tvrdí, že poskytla pôžičku úpadcovi a túto skutočnosť chcela preukázať tým, že žalobca poskytne súdu, ako aj žalovanému hlavnú účtovnú knihu za rok 1993-1995.

Súd uviedol, že v tomto prípade bolo povinnosťou žalovanej preukázať poskytnutie pôžičky spoločnosti. Pre platnosť zmluvy o pôžičke sa nevyžaduje osobitná forma, je možné ju uzavrieť ústne alebo konkludentných prejavom. Pojmovými znakmi zmluvy sú: ponechanie veci na voľné nakladanie, teda aj na spotrebovanie, druhovo určené veci, dočasnosť právneho vzťahu, povinnosť vrátiť veci rovnakého druhu a obvykle aj doba vrátenia.

Žalovanej sa v priebehu konania nepodarilo preukázať, že by niektorým z uvedených spôsobov došlo k uzavretiu zmluvy o pôžičke. Predloženú dohodu o finančnom podiele spoločnosti H., spol. s r. o., B., zo dňa 07. 12. 1993 nie je možné považovať za zmluvu o pôžičke.

V danom prípade zo strany žalovanej nebolo preukázané, že došlo z jej strany k uzavretiu zmluvy o pôžičke s úpadcom pôžičky, preto súd nepovažoval za potrebné, aby žalobca zakladal do spisu hlavnú knihu úpadcu za rok 1993-1995.

Súd konštatoval, že nakoľko zo strany žalovanej nedošlo k ukončeniu jej činnosti v spoločnosti spôsobom podľa § 115, § 148 a § 149 Obch. zákonníka, nemohla žalovaná za trvania jej účasti v spoločnosti vybrať finančné prostriedky vo výške 730 000,- Sk, pretože by ich získala plnením bez právneho dôvodu.

O trovách konania súd rozhodol podľa § 142 ods. 1 O. s. p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania, ktorá spočíva v zaplatenom súdnom poplatku vo výške 969,26 Eur (29 200,- Sk).

Proti tomuto rozsudku podala žalovaná odvolanie v zákonom stanovenej odvolacej lehote, podľa ust. § 204 ods. 1 O. s. p. Uviedla, že rozhodnutie súdu vychádza z neúplne zisteného skutočného stavu a z nesprávneho právneho posúdenia. Súd sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s obranou žalovanej, ktorá tvrdila, že žalovanú istinu si vybrala ako sumu pôžičky, ktorú spoločnosti poskytla. Túto skutočnosť je možno zistiť z účtovníctva spoločnosti. Tak isto ako žalovaná, poskytli pôžičku spoločnosti aj ostatní spoločníci, ktorí si však svoju pohľadávku taktiež uspokojili výberom z účtu spoločnosti. Žalobca uviedol, že nemá k dispozícii hlavnú knihu spoločnosti za roky 1993-1995, pretože konkurz bol vyhlásený v roku 1997. Tento argument žalobcu súd žiadnym spôsobom nevyhodnotil.

Tvrdí, že je namieste otázka, na akom základe podal žalobca žalobu a ako vôbec zistil, že žalovaná vybratú hotovosť použila na svoju potrebu tak, ako to tvrdí a nevložila ju napríklad do pokladne spoločnosti, prípadne neuhradila záväzky spoločnosti, teda či pohľadávka vôbec existuje. Ďalej súd neskúmal, či je žalovaná pohľadávka zapísaná do súpisu konkurznej podstaty úpadcu a či má správca legitimáciu na podanie žaloby. Súd sa mal oboznámiť s obsahom konkurzného spisu a zistiť, aké podklady boli správcovi odovzdané. Súd zrejme nič také neurobil, pretože účastníkov konania neoboznámil so svojimi zisteniami.

Z tohto dôvodu je rozsudok vynesенý predčasne a bez riadneho zistenia skutočného stavu. Okrem iného odôvodnenie rozsudku je nelogické, pretože úvaha súdu o tom, ako mala žalovaná postupovať, ak chcela naspäť získať svoje finančné prostriedky, požičané spoločnosti, je z právneho hľadiska nezmysel.

Z procesného hľadiska súd nedal žalovanej ani jej právnomu zástupcovi pred vyhlásením uznesenia o skončení dokazovania možnosť vyjadriť sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci v zmysle § 118 ods. 4 O. s. p. Preto navrhla, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie a rozhodnutie, alternatívne, ak by zistil, že žalobca nie je aktívne legitimovaný na podanie žaloby, rozsudok zmenil, žalobu zamietol a priznal žalovanej právo na náhradu trov konania.

K podanému odvolaniu sa vyjadril žalobca, ktorý uviedol, že odvolaním napadnutý rozsudok považuje za správny, vydaný na základe vyčerpávajúco a riadne vykonaných

dôkazov a úplne zisteného skutkového stavu. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok v zmysle ust. § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil.

Najvyšší súd Slovenskej republiky prejednal odvolanie odvolateľa, podľa § 212 ods. 1 O. s. p., bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 O. s. p. a dospel k záveru, že sú splnené predpoklady pre zrušenie napadnutého rozhodnutia a vrátenia veci prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Premetom sporu je žalobcom uplatnené právo na vydanie bezdôvodného obohatenia v sume 24 231,56 Eur s 19,5% úrokom z omeškania od 23. 11. 1995 až do zaplatenia.

V predmetnej veci Najvyšší súd Slovenskej republiky ako sú odvolací už v zrušujúcom uznesení sp. zn. 3Obo 8/2008 zo dňa 10. 12. 2008 (č. l. 238), vyslovil právny názor ohľadne vykonania, resp. doplnenia dokazovania vo veci s tým, že rozhodnutie je potrebné náležite odôvodniť s poukazom na ustanovenie § 157 ods. 2 O. s. p. a článku 46 Ústavy Slovenskej republiky a článku 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Podľa § 120 ods. 1 O. s. p. účastníci sú povinní označiť dôkazy na preukázanie svojich tvrdení. Súd rozhodne, ktoré z označených dôkazov vykoná. Súd môže výnimočne vykonať aj iné dôkazy, ako navrhujú účastníci, ak je ich vykonanie nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci. Súd vykonáva dokazovanie na pojednávaní, ak neboli splnené podmienky na vydanie rozhodnutia bez ústneho pojednávania (§ 122 ods. 1 O. s. p.).

Za dôkaz môžu slúžiť všetky prostriedky, ktorými možno zistiť stav veci, najmä výsluch svedkov, znalecký posudok, správy a vyjadrenia orgánov, fyzických osôb a právnických osôb, listiny, obhliadka a výsluch účastníkov (§ 125 O. s. p.).

Podľa § 123 O. s. p. účastníci majú právo vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali.

Podľa § 132 O. s. p. dôkazy súd hodnotí podľa svojej úvahy, a to každý dôkaz jednotlivo a všetky dôkazy v ich vzájomnej súvislosti; pritom starostlivo prihliada na všetko, čím vyšlo za konania najavo, vrátane toho, čo uviedli účastníci.

V odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé (§ 157 ods. 2 O. s. p.). V sporovom konaní, ktoré je ovládané zásadou dispozičnou a princípom kontradiktórnosti, spravidla súd vykoná dôkazy navrhované účastníkmi, a len vo výnimočnom prípadoch, s ktorými sa musí však v časti odôvodnenia rozhodnutia náležite vyrovnáť, môže tieto dôkazy nevykonať. Aj keď platí zásada voľného hodnotenia dôkazov, musí odôvodnenie vyznieť presvedčivo a musí byť taktiež logicky vyargumentované dôkazmi, týkajúcimi sa zisteného skutkového stavu.

Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, je súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu (§ 226 O. s. p.).

Prvostupňový súd sa v prejednávanej veci neriadil uvedenými zásadami Občianskeho súdneho poriadku a zároveň neakceptoval vytýkané mu nedostatky konania odvolacím súdom ohľadne nedostatočného vykonaného dokazovania a arbitrárnosti rozhodnutia.

V novom konaní prvostupňový vzhľadom na rozpornosť uplatneného peňažného plnenia, ako aj jeho právnej kvalifikácie, uložil žalobcovi predložiť účtovné doklady za rozhodné obdobie, a to od r. 1993 až 1995, resp. hlavnú knihu za toto obdobie, čo podľa vyjadrenia žalobcu nie je problém zabezpečiť ich v lehote určenej súdom (viď. zápisnica z pojednávania čl. 256, 260). Ďalej súd pojednávanie, konané dňa 04. 12. 2009, odročil za účelom oboznámenia sa s konkurzným spisom úpadcu H., spol. s r. o., aby zistil, aké doklady boli správcovi po vyhlásení konkurzu na úpadcu dané do dispozície (č. l. 263).

Prvostupňový súd napriek tomu, že požadované doklady neboli predložené, ani neoboznámil účastníkov o výsledku obsahu zistených skutočností z konkurzného spisu, dokazovanie v rozpore s ust. § 118 ods. 4 O. s. p. vyhlásil za skončené a pojednávanie odročil, avšak len za účelom vyhlásenia rozsudku.

Opätovne rozhodol vo veci bez toho, aby vykonal navrhované dôkazy a ani nedoplnil dokazovanie v naznačenom smere a v odôvodnení rozhodnutia absolútne neuviedol, prečo dôkazy nevykonal, a na základe akého skutkového stavu dospel k záveru, že žalovaná vybrala predmetné finančné prostriedky z účtu žalobcu bez právneho dôvodu, resp., že neposkytla žalobcovi pôžičku, napriek tvrdeniu žalovanej, že z účtovných dokladov úpadcu je táto skutočnosť nespochybniteľná.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací preto napadnutý rozsudok podľa § 221 ods. 1 písm. f/ a h/ O. s. p. zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie (§ 221 ods. 2 O. s. p.).

Ak odvolací súd zruší rozhodnutie a ak vec vráti súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, rozhodne o náhrade trov súd prvého stupňa v novom rozhodnutí o veci (§ 224 ods. 3 O. s. p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.

V Bratislave 30. septembra 2011

JUDr. Alena Priecelová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Hana Segečová